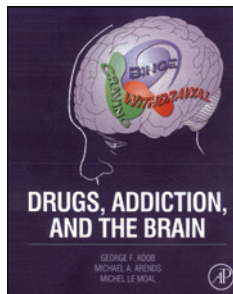

Klinisk anvendelig om neurobiologi og avhengighet

George F. Koob, Michael A. Arends, Michel Le Moal
Drugs, addiction, and the brain
 350 s, tab, ill. Oxford: Academic Press, 2014.
 Pris NOK 558
 ISBN 978-01-238-6937-1

Målgruppen for denne flott utstyrte boken er studenter og forskere på mastergradsnivå og høyere innen medisin, psykologi og tilgrensende felter. Forfatterne kombinerer en bred generell innføring i rusmiddelfarmakologi med funn fra atferdsstudier og nevroforskning hos dyr og mennesker.

Som basis for en neurobiologisk forståelse tar man utgangspunkt i en av grunnsteinene i Koob og kollegers «3-stadium-modell» for rusavhengighet som en kronisk, tilbakevendende lidelse: rus og forsterkning, abstinenser og negative opplevelser og til sist sug, oppatthet av rusmidlet og forventninger. Presentasjonen av dette fungerer bra.

De første kapitlene gir innsikt i terminologi og konsepter som er sentrale for en helhetlig forståelse av rusatferd, psykofarmakologi og hjernen. Russpesifikke kapitler med lik oppbygning gir mye og bred kunnskap, men i noen tilfeller er det for detaljert og tidvis ganske varierende krav til kunnskapsnivå på enkeltområder. Alle kapitlene starter bredt og tar for seg historiske, sosiale, kulturelle, farmakologiske, epidemiologiske og fysiologiske aspekter av rusmidler og rusmiddelbruk. Går man så bredt ut i en bok som også skal være nokså begrenset i omfang, blir det av og til noen plutselige og uventede overganger.

Forfatterne presenterer en liten, men god og kritisk diskusjon av den eksterne validiteten av dyreforsøk. Dette er nødvendig og bra. Men kanskje er de likevel innimellom for optimistiske når det gjelder den kliniske anvendelsen av funn hos rotter. Det er mange kasuistikker, noe som kan gi klinisk relevans, men kanskje ikke alle er like gode?

Fargerike illustrasjoner, kunnskapsbokser, figurer og små tabeller er sjenerøst spredt i teksten. Mange av disse er nyttige og informative, men noen oppleves som overflødige. Fremfor lange referanselister har forfatterne valgt å henvise til videre lesing og relevant litteratur i utvalg. Disse listene heller mot det neurobiologiske og forfatterens egen produksjon, og illustrerer også noe av prosjektets akilleshæl. Det er ikke alle avveininger i redigeringen vi er enige i, men til tross for disse kritiske anmerkningene vil vi anbefale boken som en nokså lett tilgjengelig innføring i avhengighetens neurobiologi.

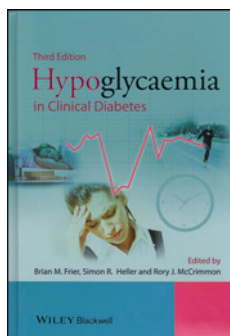
Marie Eikemo

Doktorgradsstipendiat, SERAF
 Universitetet i Oslo

Jørgen G. Bramness

Forskningsdirektør, SERAF
 Universitetet i Oslo

Dypt og bredt om hypoglykemi

Brian M. Frier, Simon R. Heller, Rory J. McCrimmon, red.
Hypoglycaemia in clinical diabetes
 3. utg. 380 s, tab, ill. Chichester: Wiley-Blackwell, 2014. Pris GBP 75
 ISBN 978-0-470-67200-6

Hypoglykemi og frykt for hypoglykemi er en stor utfordring for alle som må leve med diabetes, særlig de som behandles med insulin, og derfor også for behandlere som skal forsøke å hjelpe pasientene til å unngå insulinføling og sjokk. Denne boken gir dyp innsikt i de aller fleste aspekter av hypoglykemiproblemer ved diabetes, fra fysiologi og patofysiologi til epidemiologi, nye teknologiske hjelpemidler, psykologiske aspekter og behandling. Redaktørene er velkjente kapasiteter innen feltet, det samme er mange av forfatterne, og det er gledelig at det også er med en norsk og flere danske forfattere med egen forskning innen feltet.

Det er egne kapitler om viktige aspekter, om pasienter som ikke kjenner følinger (IAH – impaired awareness of hypoglycemia), og ikke minst om hypoglykemi ved type 2-diabetes og hos eldre. Det siste har fått stor oppmerksomhet de senere årene, dels fordi ACCORD-studien viste økt mortalitet i gruppen som var randomisert til svært streng blodsukkerkontroll (HbA1c < 6%), og dels fordi den farmasøytiske industrien har markedsført tungt at nyere antidiabetika til bruk ved type 2-diabetes (DPP-4-hemmere, SGLT-2-hemmere og GLP-1-analoger) gir mindre risiko for hypoglykemi enn sulfonylureapreparater. Begge disse kapitlene gir nyttig og oppdatert kunnskap, også for ikke-spesialisten.

Jeg synes det er fint at boken kommer i stive permer og med et kraftig papir, selv om den blir litt tung å lese på bussen. Den har etter min smak for mye tekst i forhold til bilder og tabeller, og illustrasjonene kunne blitt bedre ved bruk av flere farger.

Selv om boken er forholdsvis lett skrevet og inneholder mye informasjon som mange allmennleger vil ha god nytte av, er det nok de færreste ikke-spesialister som vil lese en bok på 380 sider om hypoglykemi. Og mange spesialister vil enten kjenne mye av stoffet allerede, finne stoffet i de store diabetestekstbøkene eller finne de spesielle tingene i nyere oversikts- og originalartikler. Med dagens nettilgjengelige litteratur er nok plassen for slike bøker begrenset. Det er først og fremst fordi internett byr på tilgjengelig, oppdatert og oftest gratis kunnskap.

Litteraturlisten virker på meg stort sett oppdatert, men det ser litt dumt ut når man refererer til American Diabetes Association's Practice Guidelines for 2011 – denne kommer hvert år. Så boken er nok først og fremst for dem som behandler mange diabetespasienter, som driver forskning i feltet, eller som vil fordype seg i aspekter av hypoglykemi.

Kåre I. Birkeland

Avdelingsleder, Avdeling for endokrinologi, sykkelig overvekt og forebyggende medisin
 Oslo universitetssykehus

Oppgitte interessekonflikter: Anmelder mottar godtgjørelse for deltakelse i Data Safety Committee for Boehringer Ingelheim. Han har mottatt foredragshonorar, honorar for møteledelse og honorar for bistand med undervisningsmaterieell fra Novo Nordisk Pharma, Eli Lilly, Sanofi-aventis, MSD, Boehringer Ingelheim og Pfizer.